

Statsminister Jonas Gahr Støre
Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
Næringsminister Jan Christian Vestre
Klima- og miljøminister Espen Barth Eide
Olje- og energiminister Terje Åsland

Oslo, 2. februar 2023

INNSPILL TIL REGJERINGENS ARBEID MED STATSBUDDSJETTET FOR 2024

Fastlandsindustrien kan halvere sine utslipp mot 2030 og bli utslippsfri i 2050. Virkemidlene for å realisere dette potensialet må etableres nå.

Potensialet for utslippskutt mot 2030 i fastlandsindustrien tilsvarer minst 10 prosent av de totale norske utslippene (5-6 millioner tonn CO₂)¹, hovedsakelig med tilgjengelig teknologi og med lavere kostnad enn mange andre utslippskutt regjeringen legger opp til.

Industrien kan fjerne utslippene mot 2050. Med karbonfangst og annen teknologi kan industrien bli karbonnegativ.

Fastlandsindustrien kan dermed bli en svært sentral bidragsyter til at Norge når de klimamålene som er satt. I regjeringens fremskrivninger er det imidlertid knapt nok lagt til grunn en reduksjon i utslippene frem mot 2035. Utslippskutt mot 2030 forutsetter offensive nasjonale virkemidler, men relativt sett lave tilskudd målt mot de resultater som oppnås i form av utslippskutt.

Dette dreier seg også i høyeste grad om norske bedrifters konkurranseevne. Klimakampen har på kort tid utviklet seg til å bli en konkurranse mellom land og kontinenter. I tillegg til at EUs grønne giv innebærer en historisk satsing for kontinentet, tar hvert enkelt av landene sats for å sikre seg en posisjon i et fremtidig, grønt marked. Og konkurransen fra andre kontinenter er betydelig, blant annet fra USA, Canada og Kina som alle satser kraftig på industriell omstilling.

Norsk industri er med vår fornybare kraft svært klimavennlig. Men skal vi fortsette å ha ledertrøya på, må vi likevel omstille oss raskt og bli enda bedre, også på gode klimaløsninger. Da må virkemiddelapparatet være tilpasset industriens behov på en bedre måte enn vi ser i dag. Med den satsingen vi ser i landene rundt oss, blir vi raskt hengende etter. Det må innføres virkemidler nasjonalt som sikrer norske bedrifter et fortsatt forsprang.

¹ Miljødirektoratet (Grønn omstilling), FFM, Zero m. fl.

For å nå klimamålene og for å sikre nødvendig kraftbehov, må virkemidler og forutsetninger på plass meget raskt. Tiden er i ferd med å renne ut. Regjeringen må legge frem kraftfulle tiltak på bred front i år om målene skal kunne nås.

Veikart for Grønt Industriløft, som ble lagt frem i juni 2022, utgjør en god plattform for nødvendig politikk for grønn omstilling i industrien. Men det haster med å vedta konkrete tiltak.

Forum for Miljøteknologi mener følgende virkemidler og forutsetninger må vedtas senest i løpet av 2023:

1. Enova må støtte utslippskutt i kvotepliktig sektor/i fastlandsindustrien

Den altoverveiende delen av utslippene i fastlandsindustrien er kvotepliktige. Kvotesystemet er ikke tilstrekkelig til å utløse reduksjonspotensialet i industrien frem til 2030, og det er ikke lenger nasjonale virkemidler tilgjengelig. Kvotepliktige utslipp er utenfor Enovas eksisterende mandat. Det er derfor et stort gap mellom regjeringens framskrivninger av utslipp av klimagasser i fastlandsindustrien og det som er mulig fram til 2030.

Enovas mandat må endres slik at utslippskutt i kvotepliktig sektor inngår i målekriteriene. Og Enova må i tråd med dette etablere virkemidler som er relevant for industriens potensial for utslippskutt, blant annet investeringsstøtte og differansekontrakter.

Den gjeldende avtalen med Enova løper til 31. desember 2024. Med tanke på utslippskutt før 2030, kan man ikke vente til 2025 med å iverksette nye ordninger. Endringen må skje nå og kan gjøres gjennom en tilleggsavtale, slik departementet og Enova har inngått ved flere anledninger. I en tilleggsavtale om utslippskutt i industrien mot 2030 må delmålet om reduserte klimagassutslipp mot 2030 justeres slik at også kvotepliktige utslipp omfattes. Målekriteriet må oppdateres tilsvarende, og det bør spesifiseres som særlig vilkår (mandatets punkt 8) hvordan Enova skal bidra til å utløse utslippskuttene.

Klima- og energifondet må videre tilføres midler i tråd med de behov omstillingen i fastlandsindustrien krever.

2. Enova må støtte energieffektivisering

Det er et stort potensial for energieffektivisering. Energikommisjonen anslår realistisk potensial innen 2030 til 1-5 TWh i industrien og 15-20 TWh i bygg.

Enova ble opprettet for å fremme energieffektivisering. I det mandatet som trådte i kraft i 2021, ble energieffektivisering fjernet som målekriterium for Enova. Mandatet må snarest endres slik at energieffektivisering igjen inngår som en sentral del av Enovas oppgaver, slik Energikommisjonen foreslår. Det tidligere suksessfulle Industriprogrammet må gjeninnføres slik at potentialet for energieffektivisering kan realiseres.

3. *Virkemidler for utvikling av miljøteknologi må styrkes kraftig*

Miljøteknologiordningen er betydelig redusert på få år. For å realisere potensialet for nullutslipp i industrien, er ordningen vesentlig. Den bør økes til minst MNOK 1.000 for å møte behovet for risikoavlastning i pilotfasen av teknologiutvikling og for å være relevant for større industriprosjekter. Tilgangen på risikoavlastning i den krevende pilot- og demonstrasjonsfasen er avgjørende ikke bare for at prosjektene blir realisert, men også for at utvikling av ny miljøteknologi igangsettes. Bedriftene er avhengig av å vite at denne risikoavlastningen er tilgjengelig når investeringene i utviklingsprosjekter tar til. Dette gjør det dramatiske kuttet i miljøteknologiordningen særlig uheldig. Ikke bare vil prosjekter som nærmer seg kommersialisering stanse opp, men bedriftene vil måtte legge forsknings- og utviklingsprosjekter i en tidlig fase på is.

4. *Grønne finansieringsordninger må løftes betydelig*

Regjeringen har selv anslått et behov statlig risikoavlastning frem mot 2025 til 60 milliarder kroner². For å nå dette nivået, må gode ordninger etableres med vide rammer raskt. Grønne vekstlån er et godt og aktuelt virkemiddel. Men dette må suppleres med lån, hybridkapital og egenkapital med mer tilpasset tildeling. Både Innovasjon Norge, Nysnø Klimainvesteringer og EksFin vil kunne fungere som gode kanaler for finansielle virkemidler av denne typen.

5. *Krafttilgangen må økes betydelig og raskt.*

Regjeringen må raskt følge opp anbefalingene fra Energikommisjonen. Det er stort behov for ny kraft for at industrien skal kunne gjennomføre sin grønne omstilling. Kommisjonen vektlegger raskere og bedre saksgang som en nøkkel for å kunne realisere potensialet for ny krafttilgang raskt nok. Dette gjelder også i høy grad utbygging av kraftnettet. Det må gjøres vedtak om bygging av kraftnett i forkant av etterspørselsutviklingen.

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi

Marianne Lie (sign)
Sekretariatsleder

Forum for Miljøteknologi (FFM) består av en rekke av de største bedriftene i Norge innen prosessindustri, treforedling og byggenæringen. Våre medlemmer har egne prosjekter innen miljøteknologi og fornybar energi. FFM's mål er at norske bedrifter skal være verdensledende i utvikling og bruk av miljøteknologi.

FFMs medlemmer:

Yara International
Vafos Pulp
Borregaard
Terrawatt

Selvaag Gruppen
Hellefoss Paper
Glencore
Fornybar Norge

Fellesforbundet
Alcoa Norway
Norsk Hydro

² Veikart mot Grønt Industriløft